

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se p 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Celjski porotniki.

(Iz Spod. Štajerske.)

II.

Kakor smo videli, določuje § 9 n. p., da morajo c. kr. okrajni glavarji, v mestih Mariboru in v Celji pa župan, zaznamenovati od tistih mož, katerih imena so v prvotnem imeniku, najsposobnejše in najvrednejše. Ta postavna določba je nekako čudna. Ali more c. kr. okrajni glavar vse može svojega glavarstva le poznati, da ne rečem, objektivno soditi: ta je umen, pošten, pravičen, značajan mož, torej vreden in sposoben, da postane porotnik, ta pa ne? Njegovo zaznamenovanje bo torej boljše ali manjše površno in jednostransko. Objektivnost bila bi še prej pričakovati, ko bi bila tukaj (na spodnjem Štajerskem) samo jedna politična stranka. Tukaj pa sti dve stranki, in pri vsakem koraku, ki ga storimo, vidimo, da so naši okrajni glavarji v svojih nazorih v nasprotnem taboru. Slovenski jezik, slovenske težnje so jim nesimpatične, in može, ki zastopajo te težnje, smatrajo za sitneže ali celo za svoje nasprotnike; v jezikovnih vprašanjih usilimo namreč najmanjše stvari našim birokratom še le po hudih bojih, in v teh bojih, katere bijemo pod zastavo glasovitega §. 19. in v katerih se pri nas koncentruje vse javno življenje, vidijo vsakega Slovenca, ki je le nekoliko razumnejši v naših, hvala Bogu, že prav gostih vrstah in tako jim je naroden Slovenec že naraven nasprotnik. Z nemškutarji jih pa vežejo iste težnje; čut skupnosti vlada mej njimi. Če je kje v celem glavarstvu kak nemčur, gotovo ga poznajo, ker pridejo z njim kot bojnim tovarišem v ožjo dotiko. Nemčur, naj ima še tako prazno glavo, zdi se jim že zaradi tega, ker je nemčur, razboren, pameten, značajan možak, kajti zastopa isto mnenje, iste nazore, kakor oni. In ko je treba, da v oktobru naj glavar zaznamenuje razborne, pametne, zna-

čajne može za porotnike, ni-li razumljivo, da kot take zaznamenuje — nemčurje? — In tako pride, da je letni imenik porotnikov tako rekoč najlepši cvet vsega nemčurstva na južnem Štajerskem. Slovenec je redka, bela vrana mej njimi.

V Mariboru zaznamenuje župan te za porotniški posel sposobne in vredne može, župan, katerega je volila stranka in mu podelila to častno službo. On, strankar, bo zopet kot take može zaznamenoval večinoma le pristaše svoje stranke.

Tako urejeni prvotni imeniki pridejo v Celje. Predsednik okrožne sodnije, znan prijatelj slovenskega jezika in Slovencev, dobi te pole, izvoli izmed sodnikov tri jednake prijatelje slovenskega jezika in jednake tri zaupne može v komisijon, kateri naj, kakor § 14 n. p. določuje, iz letnih imenikov izbere najsposobnejše in najvrednejše može. Ali je to mogoče? — Od kod bode ta sedmorica poznala vse može spodnje Štajerske? Navezani so ti gospodje po polnem na poročilo, na objektivno poročilo — kakor smo videli — c. kr. okrajnih glavarjev. Ta sedmorica dene potem, kakor to postava zahteva, imena, ki so v prvotnih imenikih, v drobno rešeto ter jih prerešeta. In tu padejo kot predrobni, kot pravi zaji ali zona, skoraj vsi narodnjaki definitivno kroz vitre. Ostanejo pa v rešetu (v letnem imeniku) vsi odličnejši naši nasprotniki, tudi če ne vedo nič slovenski, akoravno §§. 9. in 14. to znanje odločno zahtevata. Tako pride, — da samo jeden slučaj navedem, — da sta n. pr. 31. julija t. l. pri obravnavi proti jedino le slovenskega jezika zmožnemu Krajgerju 2 porotnika izmed 12 sama pred obravnavo se izjavila, da ne razumeta besedice slovenski*).

Tako je možno, da ima Maribor sam s svojimi 17.628 prebivalci 137 porotnikov, vsi prebivalci

*) Gg. Simlinger in Schmidt. Glej „Slov. Narod“ z 22. avg. t. l. št. 191.

na deželi pa, katerih je okoli 355.000, le 117, reci sto sedemnajst. Na Maribor pride torej, ker je vseh porotnikov 558, ravno četrtnina. Če se je trdilo, da mora skoraj k vsakej obravnavi $\frac{1}{3}$ ali $\frac{1}{4}$ del porotnikov iz Maribora v Celje romati, jo to popolnem resnično. Pri zadnji pravdi „Slov. Gospodarja“ 6. t. m. bili so izmed 12 porotnikov trije Mariborčani, torej četrtnina, ki so tukaj izrekli svoj verdikt nad omenjenim listom. Jeden teh Mariborčanov je bil tudi njihov načelnik. — Nasprotno pa pride na 355.000 kmetskega prebivalstva samo jedna petina, to je 117 porotnikov, četrte petine ali 441 porotnikov pa na 70—80.000 meščanskega in tržanskega prebivalstva.

Pa tudi, kako čudno so razdeljeni porotniki na posamična mesta in trge. Naj nikdo ne ugovarja, da je že tako: v tem mestu je več umnih mož, v drugem pa manj, in zaradi tega nejednaka razdelitev; kajti le površni pogled na letni imenik ovrže tak ugovor popolnem. Če bi tak ugovor bil utemeljen, morali bi v nekaterih mestih in trgih biti sami bedaki, v drugih pa sama izbrana inteligenca. Ptuj s svojimi 3—4 tisoči prebivalci ima 26 porotnikov; trg sv. Lenart v Slov. Goricah, ki broji nekaj čez 500 prebivalcev, pa 10. Poglejmo si pa narodno Središče, še jedenkrat tako velik trg, koliko pa ima to porotnikov? Ta veliki trg, ki postavi do 100 volilcev, ima samo jednega moža, ki je kot pošten, pravičen, značajan, razboren mož sposoben in vreden, da je porotnik; in še ta je — o ironija — priseljenec Prus, ki le za silo slovenski razume!! Jediní Nemec v cellem trgu, pa so ga zvesto pobrali, neso pozabili nanj!

V prejšnjih časih imelo je Središče precej sposobnih in vrednih mož za porotniški posel; ali so ti vsi na mah nesposobni postali? Ali deželni posla-

LISTEK.

Maska.

(Nemški spisal Fr. Gaudy, poslovenil I. P.)

(Dalje.)

Sitnejšega položaja bi našemu plemenitniku, ki ni imel več bora v žepu, ne bila lahko mogla napraviti. K sreči nosil je masko, sicer bi bila videla dama, da mu je kri šinila v glavo; tako pa ni zapazila njegove zadrege, ali saj delala se je, kakor bi je ne zapazila. Trdnješe se je oklenila njegove roke in potegnila ga k omenjeni igralni mizi. Ona je bila tista, ki je dozdej imela največ sreče pri igranju, zato jo je vedno oblegalo veliko število pointurjev.

Maska ni pustila časa gospodu Gricciju, da bi bil mogel izustiti sramotno priznanje o zgubljenih cekinih, in vrgla je hitro štiri zvitke zlata na jedno karto. In dobila je. Predrzná igralka je podvojila, potrojila svojo stavo — in njeno tveganje spremljevala je sreča. V polurnem obroku nakopičilo se je zlato pred njima.

„Igra me preveč razburja“, rekla je maska. „Pojdive malo okrog, in vi skrbite za najino blagajnico“. Ugo je hitro pograbil v svoje žepe toliko zlata, kolikor ga je mogel notri spraviti, za ostalo si je pa dal napraviti menjico od bankirja, potem je pa hitel poiskat skrivnostno krasotico. Mej ljubljencem s praznim, in onim s polnim žepom je jako velik razloček. Vsa otožnost izginila je s plemenitnikovega obraza. Bil je kakor premenjen, bil je zopet oni veseli, šaljivi in uljudni Ugo Gricci, ki je bil že več let predmet zavida vseh Benečank.

Silno je prosil neznanko, katero je imenoval svoj čuvalni duh, dobrotljivo vilo, in nebo ve, kaj še vse, da bi se mu dala spoznati. „Ne mogel bi se potolažiti, signora, ko bi ne zvedel imena čudovite čarovnice, katera mi je skazala svojo milost, ko bi ne imel priložnosti pokazati z dosmrtnimi uslugami, da nesem nehvaležen“.

„Le počasi, počasi, blagorodni gospod“, glasil se je odgovor. „Od kod pa veste vi, da sem jaz tista? Morda je le moja prijateljica — kako hočete ločiti naju?“

Plemenitnik se je bil sicer oddaljil samo za jeden trenutek od obeh, in mej igro govoril je le z

jedno samo damo — zato ga je tembolj osupnil nepričakovani ugovor, in z začetka je res mislil, da se je na napačno obrnil: zmoto, katero je pospeševal razen omenjene vnane podobnosti še podobni, ali pa pod masko lahko pretvorljivi organ.

„Jaz posvetim svoje usluge“, odgovoril je po kratkem premišljevanji Ugo, „oni izmed vaju, katera me je prva nagovorila, in če se popolnem ne motim, ste bili vi, madona“.

„Vi boste morda obžalovali“, odgovorila je nagovorjena maska, ki je bila res tista, katero je mislil plemenitnik, „da ste zaupali najzmožnejšemu vseh čutov. Pa naj bo kakor hoče, jaz sprejemem vaše usluge, ne da bi premišljevala, ali se imam za to zahvaliti udarcu s pahljačo ali mojej sreči v igri. Vender vam svetujem, bodite nesebični kakor jaz, pa vender nikarte popolnem spreti se z mojo tovaršico. Morda boste kedaj obžalovali svojo zmoto. Midve svi na videz jako podobni, in vender —“

„Mej nama je“, utaknila se je druga smeje se v besedo, „velik razloček. Jedna izmed naju more po vsej pravici veljati za lepo, druga je pa strašno grda. Glejte tedaj gospod Ugo, da prav izberete, in ne ujamete kavke mesto goloba“. (Dalje prih.)

nec in župan pri sv. Petru pri Mariboru g. Fluher res ne bi bil ravno tako sposoben za porotnika, kakor onih 117 kmetov? Kaj pa deželni poslanec g. Kukovec v Ljutomeru, čegar ime zaman išče v imeniku: ali on ne bi bil sposoben in vreden, da je porotnik, pač pa vsi onih 10 Ljutomerčanov?

Ali naj bo s tem dosti! V kratkem dobimo itak nov porotniški imenik za leto 1884, in takrat si oglejmo natančneje, kako da so razdeljeni porotniki na posamična glavarstva, koliko je izmej vseh, katere smemo računati, da so Slovenci itd.

(Konec prih.)

Deželni zbor kranjski.

(XIII. seja dne 17. oktobra 1883.)

Poslanec Svetec poroča o ostalih paragrafih volilne reforme od §. 35. počenši, kateri se vsi brez razgovora vzprejmó.

Deželni glavar grof Thurn naznanja, da bode tretje branje volilne reforme prva točka na dnevnem redu prihodnje seje.

Poslanec dr. Samec utemeljuje svoj samostalni predlog glede povečanja takse za ženitev-ske oglasnice in 100% doklade na davek za prodajo žganja. Dr. Samec pravi: „Slavni zbor! Ko sem si vzel čast v tem slavnem zboru staviti svoj nasvet, imel sem pred očmi tisto rano na telesu našega naroda, katera, bojim se skoraj reči, neozdravljivo dalje sega po zdravih delih, tisto kalamiteto, katero imamo mi skupno z drugimi Slovani, Germani in Romani, imel sem tudi pred očmi množino tistih nesrečnih ljudi, kateri pohabljeni na telesu ali na duhu ostanek dnij, ki ga imajo še pred seboj, zaslužen ali nezaslužen prosijo kruha in strehe, če še celo neso taki, da prositi ne morejo.

Prvi moj nasvet gre na to, da se spremeni št. 3. deželnega zakona 5. dne decembra 1868 in odstavek 4. tarifa občinskih taks. Takse za ženitev-ske zglasnice se naj povišajo na dvajset goldinarjev, pet goldinarjev ostane kakor dozda v občinski blagajnici, petnajst goldinarjev pa naj se izroči koncem vsacega poluleta deželnemu odboru, kot donesek fondu za ustanovo deželnih hiralnic.

Slavni zbor je že v tem zasedanju izročil nasvet g. poslanca Klun-a v pretresovanje gospodar-skemu odseku, nasvet, ki namerava omejiti prosto ženitovanje. Gospôda moja, jaz si ne prisojam sodbe o namerovanem uspehu take omejitve, ne vem, ali bode potem revščina in število potepuhov manjši, to pa je gotovo, da ves naš narod želi in od nas zahteva, da v tej zadevi kaj ukrenemo. Množitev ljudstva sicer ni vselej uzrok revščine. To vidimo, ako primerjamo Angleško in Indijance v južni Ameriki. Na Angleškem živi po 7000 ljudi na jedni kvadratni milji, Indijani pa lakote umirajo, ako jih več nego šestnajst na jedni kvadratni milji, akoravno rodovitne zemlje, prebiva.

Ni samo število ljudi to, kar dela revščino, ampak nedostatek obrtnije, kupčije, pomanjkanje železniških cest in železne energije angleške.

V vsem tem pa je treba omike, ki jedina pelje k spoznavanju lastnih močij in brzda strasti.

Kjer pa teh faktorjev ni, tam pelje pomnoženje ljudstva do revščine. Naravno je, da se človeku prirojeno nagnenje ne more z lahka iztrebiti, zaradi tega mora človeška družba vselej zle posledke prenašati in si sama pomagati. Nepremišljeno ženitovanje obsojujejo učenjaki, ali zdravila zoper to nam ne morejo pravega povedati, ako nečemo pritrditi svetu Malthusa, ki pravi, da se taki ljudje prepusté samim sebi, to je poginu. Moj nasvet ne bo oviral ženitve, pri bogatih ne, ker je ljubezen dražja ko celi svet, ti bodo prav radi plačevali to malo ustopenino v raj zakonske sreče; pri ubožnejših ne, ker to ni svota, katere bi si pridni delavec ne mogel prihraniti. Vsi skupaj pa bodo ulagali v fond, iz katerega zajemati si sicer nobeden ne želi, ki pa zamore postati zaželjeno pribežališče v slučajnej revščini in v starosti. Ako pa ne more plačati te takse, tedaj tudi nema s čim kupiti prvega kosila svoje novoporočene ženi. Ako sam nema ob čem živeti, s čim bode živel oba? Taka ženitovanja se morajo pač imenovati nepremišljena, in ravno take

obsojajo učenjaki in taka se morajo skušati zabraniti. Da pa to ni tako lahka stvar, kakor se v obče misli, ne bom tukaj pretresoval. Z mojim nasvetom se bo dalo morebiti vsaj nekoliko doseči.

Preidem k svojemu drugemu nasvetu, da se naloži sto procentov deželnih priklad na davek za točenje žganja.

Gospôda moja, žganje, pred vsem spiritovo žganje, se daje primerjati kugi sedanjega veka. Ono ne umori naglo, ali kdor se pitju žganja podvrže, je izgubljen za človeško družbo. Že pred tridesetimi leti je naš nepozabljeni Slomšek, ta veliki poznavalec ljudstva slabih napak, popisoval slabe posledke žgane pijače in s svojo k srcu segajočo besedo svaril pred uživanjem žganih pijač. Od iste dobe sem pa so skoraj popolnem izginili mali kotlički za destiliranje brinjevca, slivovke in jednake pijače, na njihovo mesto pa so stopile velike tovarne, ki izdelavajo za dvakrat nižjo ceno to strupeno pijačo.

Poglejmo si upliv žganja po svetu. V katero morje koli je angleški brod nesel angleške vojake, povsod je bil angleški kramar s svojim žganjem za petami; veliko več sveta so si Angleži prisvojili s svojim spiritom, kakor z mečem.

Slastno se je poprijelo ljudstvo v Ameriki, Avstraliji in po otocih velikega oceana te pijače, ki jim je rodila sladke sanje o dnevih minulih. Kakor Turek po svojem opiumu, hrepeneli so po njem, pri tem pa so prišli ob svojo duševno in telesno moč.

Štejmo danes število prvotnih stanovalcev nekaterih dežel in videli bomo, da se vedno in dosledno krči. Oglejmo si razmere po Kranjskem. Pojdimo povpraševati k sodnijam in izvedeli bomo, da se le malokateremu proda posestvo, ki ga ni zapil. Ako pridnega kmeta sila še tako tlačí, on napne vse svoje moči, da reši svoje posestvo; a ko pa začne svoje skrbi s pijančevanjem pogovarjati, je izgubljen.

Pojdimo v ječe vprašati po uzrokih hudodelstev! Izvedeli bomo, da je skoraj šestdeset procentov hudodelstev in prestopkov bilo storjenih v **pijanosti**.

Tudi naš sodnik bi lahko mnogokrat ali žali bog največkrat pritrdil izreku nekega irskega predsednika, ki je porotnike na konci porotniškega zasedanja nagovoril: „Gospodje porotniki! Vi vidite, da bi vas v tem zasedanju ne bilo tukaj treba, ako bi irski narod ne poznal spirita!“

Pojdimo vprašati v blaznice naše, in zvedeli bomo, da je pri 30% bolnikov alkoholizem uzrok dušnih bolezni.

Ne smem pozabiti slabih posledkov nezmerne uživanja žganih pijač na telesni razvitek. Poglejmo rodbino, v katerej je žgana pijača navadna pijača. Oveneli, upadli obrazi, slabejša rast nam pričajo, da po teh udih ne teče zdrava kri; pogledjmo si nekdanji vojaški rod po Kranjskem, kakšni dečki prihajajo pa danes iz prvega razreda k naboru? Pred desetletji je že skoraj prvi razred dopolnil kontingent, in danes komaj vsi štirje.

Otroci žganjarja ne dobijo nobene izreje, nobenega domačega pouka, ampak se navzamejo grdi očetovskih navad. Kar pa je najhujše, je to, da nečje več poznati one plemenite čednosti, ki se imenuje sramežljivost. Od tod prihaja, da srečujemo po vaseh razposajene otroke, ki samim sebi prepuščeni se ponašajo z dejanji, katera so videli pri pijanih, da ne spoštujejo ne tujca ne stanu in grde deželo. Kaj hoče pri tacihih otrocih doseči šola, kaj cerkev, ako se vsak dobri nauk doma s slabimi vzgledi paralizuje?

V očigled takim nasledkom nezmerne uživanja žganih pijač mora pač vsak patrijot iskati sredstva, s katerim bi se zabranjevale nesrečne razvade. Jaz bi poznal po današnjih razmerah samo jedno sredstvo, ki bi najbolje onemogočilo uživanje spiritovega žganja: ako bi bila prodaja spiritovega žganja zavisna od ostrih naredeb, n. pr. od takih, ki veljajo o prodaji strupov. Ali to ni v naših močeh. Veliki gališki, česki in ogerski špiritni tovarnarji zagнали bi velik hrup, da bo konec njihove obrtnije.

Tudi naša carinska pogodba z Nemčijo je vsaj do zdaj zadržek takim naredbam.

Naš deželni zastop po svoji skromni kompetenci ne more storiti družega, nego da z deželno priklado skuša podražiti žgano pijačo in morebiti zmanjšati število žganjarij. V tem je treba posnemati druge države; tudi angleški spirit, ki se izvaža iz dežele, ima nizko ceno; ali doma rabljen velja danes 96 gid. hektoliter, pri nas pa se danes dobiva za štiriintrideset in pol goldinarja“.

(Konec prih.)

Načrt zakona o notranjskih mitnicah.

(Konec.)

Člen VII. Deželnemu odboru se mora o tem, kako se je gospodarilo s cestarino, položiti poseben račun; on nadzoruje v zakonu ukazano uporabo mitniških dohodkov, kakor tudi primerno vzdrževanje teh cestnih kosov.

Kadar bi cestni odbori ne izpolnivali svojih dotičnih dolžnostij, tedaj ima deželni odbor pravico mitniške dohodke vzeti v svojo upravo.

Člen VIII. V kolikor stroškov za vzdrževanje omenjenih cestnih kosov ne pokrijejo mitniški dohodki in drugi prihodki, za toliko ostanejo v veljavi skladovne dolžnosti po predpisu deželnega zakona s 5. marcija 1873. l. dež. zak. št. 8.

Člen IX. Mesto, kjer je plačavati cestarino, znamenjuje se z mitniško pregrajo.

To mesto določiti pristoji deželnemu odboru, s pridržkom določil § 25. zgoraj navedenega deželnega zakona s 5. marcija 1873.

Cestarino je plačati pri prestopu mitniške pregraje brez ozira na to, koliko dolg je dotlej po tisti cesti narejeni pot.

Člen X. Tisti, ki z upreženimi vozovi ali z gnano živino pred mitniško pregrajo krenejo s ceste, na kateri jim je plačati cestarino, ter na oni strani mitnice spet prestopijo na cesto, kateri se tedaj z vozom ali gnano živino mitnice ógnejo, dolžni so plačati po tarifi predpisano cestarino.

Z vozovi, od katerih se vozna živina pred mitniško pregrajo izpreže in kateri se brez vozne živine skozi pregrajo vlečejo, potem se pa prednje spet upreže vozna živina, ali kateri se na kakšen drug način brez uprege spravijo na svoj namenjeni kraj, ravnati je gledé cestarine, katero jim je plačati, tako, kakor bi se ne bila izpregla vozna živina izpred njih.

Ravno tako se od vozá, izpred katerega se je jeden del uprežene vozne živine blizu mitniške pregraje izpregel ter potem skozi mitnico gnal, pobere cestarina v tisti meri, kakor bi bila izprežena vozna živina pred voz uprežena šla skozi pregrajo.

Člen XI. O zniževanju cestarine in o oprostitih od nje veljajo vsa za éarske ceste vsakikrat obstoječa zakonita določila.

Nadaljna zniževanja in oprostita more dovoljevati deželni odbor, pa samo po nasvetu skladajočega okrajnega cestnega odbora.

Člen XII. Kdor se mitnice ogne z vozom ali z gnano živino, ali kdor prestopi z vozom mitniško pregrajo, ne da bi plačal vso dolžno cestarino, ali kdor prišedši do pregraje ne plača dolžne cestarine, zakrivi se prikrajšane cestarine, ter zapade globi petkratne do desetkratne prikrajšane cestarine.

Mitničar ima pravico od tistega, kogar zasači na cestarinskem prestopku, v novcih in proti pismenemu potrdilu v zagotovilo globe pobrati poluosmerno prikrajšano pristojbino, katero mora brez odloga odrajtati županu.

Člen XIII. Mitničar ima dolžnost s strankami spodobno ravnati ter jih po dnevi in po noči brez odlašanja odpravljati, pristojbine zunaj mitniške hiše na cesti pri mitniški pregraji pobirati ter strankam, ako to zahtevajo, izročiti potrdila o plačani cestarini (bolete).

On je dolžan na najbolj vidnem in najbolj pristopnem prostoru zunaj mitniške hiše imeti pribito lahko čitavno in od dotičnega okrajnega cestnega odbora potrjeno cestarinsko tarifo; prostor ob mitniški pregraji mora imeti po noči dosti razsvetljen.

Ako mitničar ne izpolnjuje teh predpisov, zapade globi od jednega do pet goldinarjev.

Kadar mitničar pobere cestarino v slučajih, ko je ne gre plačati, ali kadar pobere višji nego po tarifi določeni cestarinski znesek, tedaj zapade globi dvajsetkratnega zneska tiste cestarine, katere je nepristojno potegniti, brez ozira na óne kazni, katere ga morejo zadeti po kazenskem zakonu.

Člen XIV. Pravica kaznovanja pristoji v slučajih XII. in XIII. členu županu tistega kraja, kjer je postavljena mitnica, in glede izvrševanja te pravice veljajo določila občinskega zakona.

Uplačane globe pripadajo v slučajih XII. členu okrajnim cestnim zakladom kot mitniškim imetnikom ali mitniškemu zakupniku, sicer pa občinski ubožni blagajnici.

Kadar je globa neizterjiva, določiti je zaporno kazen do 48 ur.

Člen XV. O rekurzih zoper kazenske razsodbe županov v mitniških stvareh razsoja politično okrajno oblastvo.

Člen XVI. Razsodbe o preprih, kateri nastanejo pri postavljanju ali prestavljanju mitniške pregrade, kakor tudi o oprostitih od cestarine pridržane so državni upravi (§ 25. deželnega zakona s 5. m. c. 1873, dež. zak. št. 8.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. oktobra.

Jutri bode Nj. Veličanstvo vzprejelo avstrijsko-ogerski delegaciji, in sicer drugo ob 12., prvo pa ob 1. popoldne. Avdienca se bode vršila slovesno v vzprejemni dvorani ces. dvora.

V avstrijski delegaciji je bil včeraj predsednikom voljen knez Czartoryski s 35 glasi izmed 53, 17 glasovnic je bilo praznih. V svojem nagovoru poudarjal je predsednik, da je občna želja vseh narodov po miru, in da vse vlade nastojajo ohraniti ga. — Pri volitvi podpredsednika se je oddalo tudi 53 glasovnic, izmed teh je volilo 28 grofa Hohenwarta, 24 pa grofa Coroninija. Pred sejo ponudila sta grofa Falkenhayn in Hohenwart levičarjem kompromis, da se doženo soglasne volitve ter jim ponudila mesto podpredsednika, a oni neso hoteli o tem nič slišati. Vender pa jim namerava spravljiva desnica v finančnem odseku prepustiti pet sedčev.

Avstrijska delegacija broji iz državne zbornice le-te člane: Iz Česke so: grof H. Clam-Martinic, dr. Klier, knez Jurij Lobkovic, dr. Matuš, dr. Nitsche, Schier, dr. Stöhr, Streeruwitz, dr. Trojan, dr. Žak; iz Galicije: viteza Krzanowski in Czajkowski, dr. Czerkavski, dr. Grocholsti, Hausner, Jaworski in Smolka; iz Moravske: grof Dubsky, vitez Chlumecky, Sturm, Auspitz; iz Kranjske: grof Hohenwart; iz Bukovine: Mitrofanowicz; iz Dalmacije: dr. Klaić; iz Nižavstrijske: baron Doblhoff, Ed. Suess in Schöffel; iz Gorenje Avstrije: Pflügl in grof Brandis; iz Solnograške: Lienbacher; iz Štajerske: Pauer in Sprung; iz Koroške: Nischelwitzer; iz Tirol: barona Hippoliti in Sternbach; iz Šlezije: dr. Demel; iz Istre: dr. Vidulich; iz Trsta: pl. Vucetich; iz Goriške: grof Coronini; iz Predarlške: dr. Oelz. — Iz gosposke zbornice pa so odposlani: baroni Bezecny, Ceschi, Engerth, Hübner, Rossbacher, Scrinzi; grofi Blome, Fr. Coudenhove, Falkenhayn, Grünne, Kuefstein, Schönborn, Vrints, Fr. Thun; knezi Czaryorski, Rosenberg, Sapieha; knez-nadprior Lichnowsky; pl. Latour, in Moser.

Celom se bode, kakor ve povedati „N. Fr. Pr.“, pred odprtjem državnega zbora spolnila že dolga leta gojena želja, da dobé svojega poverjenika v naučno ministerstvo. Namestniški svetnik Hermann bode baje zavzel uplivno mesto v tem ministerstvu ter se mu bode izročilo vodstvo ljudskega šolstva. S tem činom, pravi „N. Fr. Pr.“, se hoče odvrniti naval desnice proti naučnemu ministru.

Hrvatski kraljevi komisar je odredil stavbo mostu pri Podsusedu, katero je bil sabor v zadnjem zasedanju sklenil. Dotične ponudbe vrše se že v 22. dan novembra, dočim se bodo nasipi in dovozne ceste izvedle v lastni režiji kot nadložne stavbe. — V znani zadevi Osješkega trgovca Bartolovića, ki se je branil prisegati pred židovskim sodnikom, je vrhovno sodišče septemvrskega stola, razveljavivši odlok banskega stola odredilo, da se ima prisegati brez ozira na veroizpovedanje sodnikovo.

Vnanje države.

Predvčerajšnjim sta bila ruska generala So-bole in Kaulbars pri carji vzprejeta. — Okrožnica naučnega ministra do kuratorjev šolskih okrajev naglašja škodljiv upliv relegiranih bivših dijakov, ki so tovariše zapeljavali k osnovanju zarot, blagajnic in shodov ter mnogo rodbin storili nesrečne. Zatorej se ne smejo nazaj vzprejemati in se naj ravna sploh strogo, da dijaki ne bodo politično delovali, nego učili se.

Mej francoskimi radikali in intransigenti obstoji nespornost, naj bi se li vlado že zdaj obsulo z interpelacijami, ali pa še le po novem letu. Zmerni radikalec Clémenceau je za to, da se vlada takoj prime, pa če bi se zbog tega tudi utrdilo nje stališče, dočim svetujejo baš skrajneži za previdnost in odložitev. — Minister vnanjih stvari pravi v svojem ekspozé-j, da se kitajski predlogi neso dali vzprejeti ter da je Kitaj dotične obravnave navlašč zavlačeval. — Potujoč iz Rima v London mudil se je kardinal Manning v Parizu, kjer se je baje izrazil, da upa na pomirjenje Irske. Anglija in papež da jednako delujeta na to, vender pa da si ne bosta ustanovila svojih zastopnikov v Rimu in Londonu. Odnosaji mej papežem in Francijo, je rekel Manning, da neso tako slabi, kakor se vidi; in tudi z Nemčijo da so spravljivi. Manning misli, da Bismarck ne bode več sprl se z Vatikanom.

Marokko je Španiji privolilo odstopiti kraj Santa Cruz del Mar ob priustji reke Jeni. Španija je to zahtevala na podlagi pogodbe z leta 1860., da zamore paralizovati upliv severno-afriške družbe Angležev, ki se je ustanovila leta 1879. ob nosu Juby, ter bode ob reki Jeni osnovala trdnjavo.

Dopisi.

Iz Dolenjega Logatca 22. okt. [Izv. dop.] (Medved redivivus.) Pred dvema mesecema donesel je vaš cenjeni list novico, da je neki pogumni lovec iz Borovnice naredil konec nevarnemu kosmatinu, ki je že dalje časa vznemirjal — in ne brez velike škode — Vrhniške, Borovniške ter naše gozdne pašnike.

Naših lovecev umetni načrti, kako da bi prišli medvedu do kože, so pa splavali s to novico po vodi, kakor se je že premnogokrat prigodilo medvedjim lovecem.

Medved bil je baje v resnici streljan in zadet; po znamenjih na dotičnem mestu soditi tudi ni bilo dvojbe, da je poginil v kakej skritej goščavi. Našel ga vender ni nobeden. Uvrstili smo ga tedaj mej nekdanje in če tudi je imel vse slabe lastnosti nad seboj, želeli smo mu vender le „naj v miru počiva“. Nikdo se ni več brigal zanj, ko pred dvema dnevoma tukajšnji gozdni varuh z nekaterimi gozdarji zapazi popolno frišno sled na blatnem potu našega gozda. Stopinje, ki merijo 17 ctm. dolžine in 16 ctm. širjave, značijo popolno identiteto streljanega medveda; on torej še živi.

Lovcem v našem kraju, ki se za medvedji lov zanimivajo, dana bo, kakor se vidi, zopet prilika, da pri prihodnjem snegu poskusijo svojo srečo in želebi bi bilo, da z boljšim uspehom, kakor oni v Borovniškem gozdu.

— 0.

Domače stvari.

— (Presvetli cesar) podaril je po toči poškodovanim prebivalcem na Planini, v Klečah in Skrilu, v okraji Črnomaljskem, 500 gold.

— (Popravek.) Drage volje damo resnici čast in z veseljem zabeležimo, da pri glasovanju o znanih 500 gld., oziroma 600 gld., poslanca mesta Ljubljanskega, gg. Peter Grasselli in dr. Alfonz Moschè, nesta bila prisotna. Žal, da je s tema gospodoma v tej zadevi navstal „numerus clausus“, da je vsega vkupe le sedmorica (Dolenc, Grasselli, Moschè, Rudež, Svetec, Vošnjak, Zarnik) pred glasovanjem ostavila zbornico.

— (Premeščenje.) Ministerstvo je dovolilo, da se gosp. Ivan Gogola, c. kr. notar na Vrhniki, prestavi v Ljubljano.

— (Ljubljanski veterani) imeli bodo prihodnjo nedeljo v tukajšnji vojaški bolnici preskušnjo za transportno kolono ranjenih v vojski. Vežbalo se je do 60 veteranov skozi osem nedelj, kako v vojski pomagati ranjenim vojakom, in ker

so se gg. veterani, ki so se odločili prostovoljno za ta blagi posel, dobro izvežbali, bode v nedeljo v navzočnosti civilnih in vojaških dostojanstvenikov in zastopnikov tukajšnje podružnice rudečega križa preskušnja, ki bode gotovo prav dobro izpala.

— (Šišenska Čitalnica) praznovala bo i letos kakor druga leta dne 11. novembra v Koslerjevi zimski dvorani „Martinovo nedeljo“ ter bo v to ime priredila besedo, katere program bo: godba, petje mešanega in moškega zbora, igra „Eno uro doktor“, ples in bazar. — Da se za prepotrebno blagajnico društva doseže tem več dohodkov, obrača se odbor Čitalnice do vseh rodoljubov z najuljudnejšo prošnjo, da blagovolijo za bazar kaj poslati. Karkoli se izvoli v bazar podariti, bode hvaležno sprejeto. Darila za bazar, v efekti ali denarji, sprejemata in se lepo priporočata odbornika:

Anton Knez,
tajnik,
Marije Terezije cesta št. 3.

Fr. Drenik,
prvomestnik,
Kongresni trg št. 14.

— (Okradena pošta.) Dunajski policijski list prijavlja sledeče: C. kr. okrajno sodišče v Velikih Laščah naznanja, da so v noči 8. t. m. v pisarno tamošnjega c. k. poštarja g. Matije Hočevarja ulomili tatje in ukradli: Novce poštne nakaznic v znesku 10 gld. 42 kr; mark in drugih poštne listin, v vrednosti 20 gl; potem rekoman-dovana pisma in sicer jedno iz New-Yorka na Matveža Ferela, jedno iz Ljubljane na Marijo Pertekel, jedno iz Ljubljane na Janeza Levstika, potem pa tri denarna pisma v skupnem znesku 31 gld.

— (O trgatvi) poroča se nam, da je okoli Maribora srednja, da pa je vino boljše, nego prejšnja leta. Na Pohonji je po nekod vinska letina tako slaba, da dobivajo jedva pet veder na oralo.

— (Iz Šmartna pri Kamniku) se nam piše, da je bil pri občinski volitvi, ki je bila dne 15. septembra, županom izvoljen Pavel Pavlič, posestnik v Šmartnu; svetovalci pa: Luka Zore, cerkovnik in posestnik v Šmartnu in Šimen Pavlič, posestnik v Sidalu. Vsi vrli in zavedni možje, kojim bode gotovo velika skrb za občinski blagor.

— (Na Cetinji) otvorila se je začetkom t. m. spodnja realna gimnazija. Ravnatelj je g. Jovan Pavlovič, urednik „Glasu Crnogorca“. Dijakov broji 70, mej katerimi jih dobiva 30 hrano in obleko v na državne stroške vzdrževanem seminaru.

— (Tiskovna pomota) vrnila se je v včerajšnjo številko. V načrtu zakona o notranjskih mitnicah je namreč za cesto, ki po Loški dolini drži do kranjsko-hrvatske meje, „od vsake glave uprežene vozne živine cestarina določena po 6 kraje., ne pa po 2 kr.

— (Zbirka rimskih novcev, nabral na Dernovem pri Leskovcu Franjo Jarc, župnik na Mirni) je naslov najnovejšej brošurici, katero je založil pisatelj, a tiskala katoliška tiskarna v Ljubljani. V tej brošurici je za predgovorom ime-nik 1135 rimskih novcev. Zares zanimljiv je avers Constantija II: „Hoc signo victor eris“, ne pa, ka-kor se sicer navaja „in hoc signo vinces“.

— (Avgusta Armina Lebana skladeb) izšel je II. zvezek. Obseg: 1. „Slovenska deklica“, mešan zbor, (besede Fleischmann-ove). 2. „Oj tiho“, moški četverospjev, (besede Boris Miran-ove). 3. „V veseli družbi“, moški zbor, (besede Boris Miran-ove). 4. „Kislica sladka“, mešan zbor, (besede Ratko Brus-ove). 5. „Nagrobica“, moški zbor, (besede Baptist-ove in Fr. Cimperman-ove). 6. „Doli v kraji“, moški zbor, (besede Baptist-ove). 7. „Umrlej deklici“, moški zbor, (besede Janko Leban-ove). 8. „Ostani mu, ostani zvesta!“, samospjev za mezzo-sopran ali bariton, (besede Boris Miran-ove). — Prijatelje domače glasbe opozarjamo na ta po gosp. Janku Lebanu jako skrbno in spretno uređovani proizvod, ki stane samo 40 kr. in bode dobro došel našim društvom in pevcem.

— (Razpisano je mesto) začasnega okr. zdravnika (IX. razred) v Vlasenici v Bosni. Plača 1300 gld. na leto. Prošnje, v katerih treba dokazati mej drugim znanje jednega slovanskega jezika, do 1. novembra t. l. na deželno vlado v Sarajevu.

